

Förändringarnas sekel

- för Resande och alla -

Under de drygt 100 år som förflutit sedan *"Krämarstan på Myra"* befolkades har nästan allt ändrats. Nåja människorna har väl inte hunnit ändras på ett par tre generationer men väl deras fysiska omvärld. Vi hör berättas att husen på den tiden var dragiga lappverk vilka var undermåliga som människobostäder. Vid sekelskiftet 1800-1900 var husen på landet och i städerna dragiga. Inget underligt med det. Bostadsstandarden i Sverige höll den nivån då. I större delen av världen gäller den standarden idag.

Jordvärme var inget som existerade ens vid tankens horisont. Inte heller var vattenburen värme från vedpanna till element något annat än en dröm för de flesta. Elektrisk ström då – glöm den! För värmen i husen var det vedspis i köket och öppna spisar i rummen som gällde; kakelugnar i finare hus. Trossbottnar saknades ofta och jordgolv existerade ännu för 100 år sedan.

Kommunikation då? Telefon kan Du glömma och radio fanns inte. Mobiltelefoner och kameror som vi leker med idag fanns inte. Mobiltelefoner med fler kilograds vikt kom i bruk för bara 20 år sedan. PC-ar som kunde lite mer än att bara skriva text på fanns först på 1980-talet. Internet var en nyhet under 1990-talet. Bilar, som var bättre än häst och vagn, blev användbara först på tidigt 1930-tal. Men tågen avgick på minuten och drevs med ved och ånga. Stambanan Stockholm – Göteborg var fortfarande enkelspårig och mycket krokig långa avsnitt in på 1930-talet. Flygplan fanns inte när *"Krämarstan på Myra"* etablerades.

Så här kan vi fortsätta att stapla förändringar sedan sekelskiftet år 1900. Ska vi dessutom väga in de sociala och socioekonomiska sidorna av samhällsförändringen, då blir jobbet stort. Men ändå - detta måste man ha i åtanke för att något kunna förstå – *"Krämarstan på Myra"* i Finnerödja socken – i Sverige – och i Världen. Den värld som fanns 1901 -1905, när Johan Erikson Thor med familj kom från Filipstad till Finnerödja, är främmande och svårtolkad för oss idag. Men det är spännande att lite glänta in i dåtidens förhållanden och se fattigsocknen Finnerödja med den tidens ögon och se vad den hade att erbjuda Johan Eriksson Thors familj och alla andra Resandefamiljer medan unionsupplösning, världskrig, lungshot, spanska sjukan pågick. Något måste ha dragit honom hit - traktens naturscenerier?

I form av korta historiska reportage börjar vi här en redovisning av vår syn på hur måhända livet var för 100 år sedan och vi frågar oss om det var elände och osämja eller ömsesidigt beroende som präglade olika grupper relationer i Finnerödja under tidigt 1900-tal?

*Hälsningar från "Krämarstan på Myra" i tidig augusti 2015
Ronny Andreasson, Lena Gribing, Tommy Nilsson,
Hans-Owe Persson och Leif Vörde*